

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Historia pracy socjalnej Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Praca socjalna		Cykl dydaktyczny 2024/25	
Specjalność -		Kod zajęć 24PSOS.11P.06904.24	
Jednostka organizacyjna Wydział Socjologii		Języki wykładowe polski	
Poziom studiów studia pierwszego stopnia		Obligatoryjność Obowiązkowy	
Forma studiów studia stacjonarne		Blok zajęciowy Przedmioty podstawowe	
Profil studiów profil ogólnoakademicki			
Koordynator zajęć	Marcin Hermanowski		
Prowadzący zajęcia	Marcin Hermanowski		
Okres Semestr 1	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 30, Zaliczenie z oceną		Liczba punktów ECTS 2

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Przekazanie wiedzy o historycznych źródłach pracy socjalnej i kierunkach jej rozwoju na tle dziejów myśli o społeczeństwie, od greckiej filantropii, poprzez idee średniowieczne i oświeceniowe do współczesnych ideologii uzasadniających sens pracy socjalnej.
C2	Przekazanie wiedzy o przyczynach i przebiegu problemów społecznych w różnych okresach historycznych i sposobach ich rozwiązywania przez państwo, kościół, bractwa, organizacje społeczne i stowarzyszenia.
C3	Przedstawienie rozwoju form pomocy, kultury dobroczynności i filantropii oraz procesu tworzenia się instytucji pomocowych i rozwoju nieprofesjonalnych form wsparcia od starożytności do współczesności ze szczególnym uwzględnieniem średniowiecza i oświecenia.
C4	Przedstawienie idei pracy socjalnej oraz metod udzielania pomocy zawartych w poglądach wielkich społeczników, filantropów i twórców profesjonalnej pracy socjalnej

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	definiuje prawidłowo rolę filozofów, ojców kościoła, myślicieli społecznych oraz prekursorów pracy socjalnej w tworzeniu idei pomocy.	PSO_K1_W02, PSO_K1_W03	Kolokwium ustne
W2	wskazuje prawidłowo na rolę państwa, kościoła, bractw, organizacji i stowarzyszeń w rozwiązywaniu problemów społecznych w różnych okresach historycznych	PSO_K1_W01, PSO_K1_W02	Kolokwium ustne
W3	stosuje właściwe określenia przy charakterystyce działań pomocowych różnych instytucji państwowych i kościelnych	PSO_K1_W02, PSO_K1_W03	Kolokwium ustne
Umiejętności - Student/ka:			
U1	dobiera właściwe określenia charakteryzujące formy organizacyjne oraz zasady działania pomocy i opieki we wszystkich okresach historycznych	PSO_K1_U01	Kolokwium ustne
U2	interpretuje prawidłowo przyczyny powstawania określonych form organizacyjnych opieki i wsparcia oraz przyczyny tworzenia metod pracy socjalnej	PSO_K1_U01	Kolokwium ustne
U3	korzysta ze źródeł literaturowych celu pogłębienia wiedzy na temat historii pomocy społecznej i opieki nad kategoriami ludzi wykluczonych	PSO_K1_U01, PSO_K1_U02	Kolokwium ustne

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
-----	-----------------------------	------------------------------	-------------

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Filozofia grecka jako filozofia człowieka – m. in. mit prometejski jako myśl bezgranicznego poświęcenia. Państwo według Platona i Arystotelesa. Filantropia grecka. Rzym jako państwo opiekuńcze, rzymskie formy pomocy społecznej.	W1, W2, W3, U1, U2, U3	Wykład
2.	Ideały pomocy w poglądach św. Franciszka. Rozwój form pomocy w wiekach średnich i idea franciszkańska, koncepcja “Caritas”. Działalność Bractw na rzecz potrzebujących, zorganizowana pomoc społeczna. Rozwój szpitalnictwa, hospicjów. Różne formy dobroczynności jako sposoby zwalczania problemów społecznych w średniowieczu. Rola kościoła w opiece nad ubogimi i chorymi. Wspólnoty szpitalne. Rozwój instytucji charytatywnych w średniowiecznej Francji. Bractwa duchowne i świeckie i ich rola w niesieniu pomocy dla ubogich i chorych.	W1, W2, W3, U1, U2, U3	Wykład
3.	Poglądy Frycza Modrzewskiego na problemy społeczne. Działalność Piotra Skargi na rzecz ubogich. Instytucje opiekuńcze w XVII wieku w Polsce i Europie. Specyfika instytucji opiekuńczych w dużych miastach.	W1, W2, W3, U1, U2, U3	Wykład
4.	Koncepcja państwa opiekuńczego. Thomas Hobbes, John Locke. Poglądy Thomasa More’a na organizację opieki. Idealne społeczeństwo w poglądach Franciszka Bacona. Filantropia w wieku Oświecenia. Działania i ideologie służące filantropii.	W1, W2, W3, U1, U2, U3	Wykład
5.	Poglądy i działalność Fryderyka Skarbka na opiekę publiczną i przyczyny ubóstwa. Praca na rzecz podnoszenia wiedzy i moralności w środowiskach wiejskich. Zgromadzenia zakonne w XIX i cele ich funkcjonowania. Społecznicy wieku dziewiętnastego w Polsce i dziewiętnastowieczna myśl społeczna - jej klasyczne przykłady.	W1, W2, W3, U1, U2, U3	Wykład
6.	Prekursorzy pracy socjalnej w świecie. Działalność Thomasa Chalmersa – ojca pracy socjalnej. Jane Adams i jej koncepcja siedlisk społecznych. Mary Richmond – jej działania w kierunku unaukowania pracy socjalnej. Alice Salomon – prekursorka feminizmu w niemieckiej pracy socjalnej.	W1, W2, W3, U1, U2, U3	Wykład
7.	Prekursorzy pracy socjalnej w Polsce – Helena Radlińska, Aleksander Kamiński. Sylwetki wielkich polskich społeczników. Historia kształcenia do pracy socjalnej w Polsce i świecie. Studium Pracy Społeczno-Oświatowej i zasady kształcenia.	W1, W2, W3, U1, U2, U3	Wykład
8.	Formy pomocy podczas I wojny światowej. Pomoc w okresie II wojny światowej. Formy pomocy w okresie powojennym. Rozwiązania prawne podstaw pomocy państwowej dla określonych kategorii społecznych	W1, W2, W3, U1, U2, U3	Wykład
9.	Kształcenie do pracy socjalnej. Przegląd form i założeń programowych. Rozwój badań nad pracą socjalną i dla pracy socjalnej w Polsce. Instytucjonalizacja pracy socjalnej w Polsce.	W1, W2, W3, U1, U2, U3	Wykład
10.	Rozwój metod pracy socjalnej i ich specyfika w Stanach Zjednoczonych oraz w Europie. Historyczna zmienność metod pracy socjalnej. Etapy profesjonalizacji zawodu pracownika socjalnego.	W1, W2, W3, U1, U2, U3	Wykład

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład problemowy

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Na ocenę końcową z wykładu składa się ocena z zaliczenia ustnego. Studenci otrzymują zestaw zagadnień egzaminacyjnych od koordynatora przedmiotu. Odpowiedzi są oceniane wg następujących kryteriów i skali: bardzo dobry (bdb; 5,0): wyczerpująca odpowiedź na trzy pytania zadane podczas ustnego egzaminu; wszystkie wypowiedzi poparte wiedzą wyniesioną z wykładów i literatury, bez używania argumentacji opartej na wiedzy potocznej, dobry plus (+db; 4,5): wyczerpująca odpowiedź na co najmniej dwa pytania, dobra odpowiedź na jedno pytanie zadane podczas ustnego egzaminu; wszystkie wypowiedzi poparte wiedzą wyniesioną z wykładów i literatury, bez używania argumentacji opartej na wiedzy potocznej, dobry (db; 4,0): wyczerpująca odpowiedź na co najmniej jedno pytanie, dobra odpowiedź na pozostałe pytania zadane podczas ustnego egzaminu; co najmniej jedna wypowiedź poparta wiedzą wyniesioną z wykładów i literatury, w dwóch wypowiedziach pojawia się argumentacja oparta na wiedzy potocznej, dostateczny plus (+dst; 3,5): dobra odpowiedź na co najmniej jedno pytanie, dostateczne odpowiedzi na dwa pozostałe pytania; w odpowiedziach pojawiają się argumenty oparte na wiedzy potocznej obok wiedzy wyniesionej z wykładów i literatury, dostateczny (dst; 3,0): dostateczne odpowiedzi na zadane trzy pytania, nieuporządkowana wiedza wyniesiona z wykładów i literatury, częste używanie argumentacji opartej na wiedzy potocznej, niedostateczny (ndst; 2,0): błędne, nieprecyzyjne odpowiedzi na zadane trzy pytania, brak znajomości treści przekazywanych podczas wykładów, braki w wiedzy wyniesionej z literatury, wypowiedzi nie na temat.

Literatura

Obowiązkowa

1. Radwan-Pragłowski J., Frysztacki K., Miłosierdzie i praktyka. Społeczne dzieje pomocy człowiekowi. Katowice 2009
2. Radwan-Pragłowski J., Frysztacki K., Społeczne dzieje pomocy człowiekowi, od filantropii greckiej do pracy socjalnej, Warszawa 1996
3. Landes D. S., Bogactwo i nędza narodów, Warszawskie Wydawnictwo Literackie MUZA, Warszawa 2000
4. Kotlarska-Michalska A., Społeczne i jednostkowe uwarunkowania pomocy drugiemu człowiekowi (w:) M. Piorunek (red.) Społeczne i jednostkowe konteksty pomocy, wsparcia społecznego i poradnictwa. Koncepcje – Dyskursy – Inspiracje, tom I, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2018, s. 19-45,
5. Aymard M., (red.), Biedni i bogaci, PWN, Warszawa 1992
6. Góra W. A., Tradycje opieki i pomocy społecznej w Polsce, „Praca Socjalna” 1989, IV nr 2

Dodatkowa

1. Goglin J. L., Nędzarze w średniowiecznej Europie, Volumen, Warszawa 1998
2. Bocheńska-Seweryn M., (red.), Wypisy z wybranych zagadnień pracy socjalnej, Kraków 1994
3. Radlińska H., Pedagogika społeczna, Wrocław 1961
4. Królikowska J., Socjologia dobroczynności. Zarys problematyki biedy i pomocy na tle doświadczeń angielskich, Wyd. Żak, Warszawa 2004
5. Kołodziej-Durnaś A., Alice Salomon – pionierka ruchu kobiecego i profesjonalizacji pracy socjalnej (w:) Kobiety w pracy socjalnej (red.) A. Kotlarska-Michalska, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2013
6. Kolankiewicz M., Porzuceni i powierzeni trosce. Dom małych dzieci, Wydawnictwo Śląsk, Katowice 2002,
7. Leś E., Kształcenie pracowników socjalnych, Warszawa 1991

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	30
Przygotowanie do zaliczenia	15
Przygotowanie do zajęć	15
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 60
Liczba punktów ECTS	ECTS 2

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
PSO_K1_U01	Absolwent/ka potrafi samodzielnie korzystać z wiedzy naukowej przydatnej w świadczeniu pracy socjalnej
PSO_K1_U02	Absolwent/ka potrafi stosować metody pracy socjalnej w pomocy jednostce, rodzinie, grupie, społeczności oraz samodzielnie prowadzić diagnozę w obszarze działań pomocowych
PSO_K1_W01	Absolwent/ka zna i rozumie charakter zawodu pracownika socjalnego i zakres działalności zawodowej; pojęcia z zakresu etyki pracy socjalnej, jej uniwersalne cechy oraz kodyfikację etyki zawodowej w Polsce i na świecie
PSO_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu podłoże teoretyczne pracy socjalnej, teorie, metody/techniki/modele pracy socjalnej, rozumie zasady ich stosowania w działalności praktycznej
PSO_K1_W03	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu pojęcia, koncepcje teoretyczne, podstawy metodologiczne oraz najważniejsze wyniki badań obszarów stanowiących podłoże i otoczenie pracy socjalnej oraz zna i rozumie podstawowe źródła literaturowe tego obszaru wiedzy